

7^ο Μάθημα

Ο μυκηναϊκός πολιτισμός (σελ.65-75)

Η χώρα

- Διαμορφώθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα (1600-1100 π.Χ.)
- Μυκηναϊκός πολιτισμός: το σπουδαιότερο κέντρο του ήταν η «πολύχρυσος Μυκήνη».
- Εγκατάσταση των ελληνικών φύλων στην ηπειρωτική χώρα, εξάπλωση στον αιγαιακό χώρο, στην Κρήτη, τη Μ. Ασία, και άλλοτε στην Κύπρο και τις ανατολικές ακτές Μεσογείου.
- Σπουδαία μυκηναϊκά κέντρα: Μυκήνες, Άργος, Πύλος, Αθήνα, Ελευσίνα κ.α.

Οι πηγές

- Ομηρικά Έπη: οι πρώτες πληροφορίες για το μυκηναϊκό κόσμο
- Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες (1876) από τον Ερίκο Σλήμαν
- Αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β´ από τους Ventris και Chadwick (1952)
- Η γραμμική Β´:
 - χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
 - είναι συλλαβική γραφή (τα σύμβολά της αποδίδουν λέξεις στα ελληνικά).
 - πινακίδες:
 - έχουν λογιστικό περιεχόμενο
 - είναι κατάλογοι αντικειμένων και περιουσιακών στοιχείων ηγεμόνων ή εμπόρων της εποχής.

Ερωτήσεις:

1. Με βάση το παράθεμα 3, σελ.67 του σχολικού βιβλίου να αναφερθείτε στις πληροφορίες που μπορούμε να αντλήσουμε από τη μελέτη των πινακίδων της γραμμικής Β´ γραφής.
2. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και το παράθεμα 4, σελ.69 του σχολικού βιβλίου να αναφερθείτε σε ποια ιστορικά συμπεράσματα οδηγούμαστε από την αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β´ γραφής.
3. Να αναφέρετε ορισμένα από τα σπουδαιότερα μυκηναϊκά κέντρα και τα χαρακτηριστικά των θέσεων ίδρυσής τους.
4. Ποιες είναι οι σπουδαιότερες πηγές πληροφοριών για το μυκηναϊκό κόσμο;

8^ο Μάθημα

Ο μυκηναϊκός πολιτισμός - συνέχεια

Οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου (σελ.67- 69)

Η οικονομία

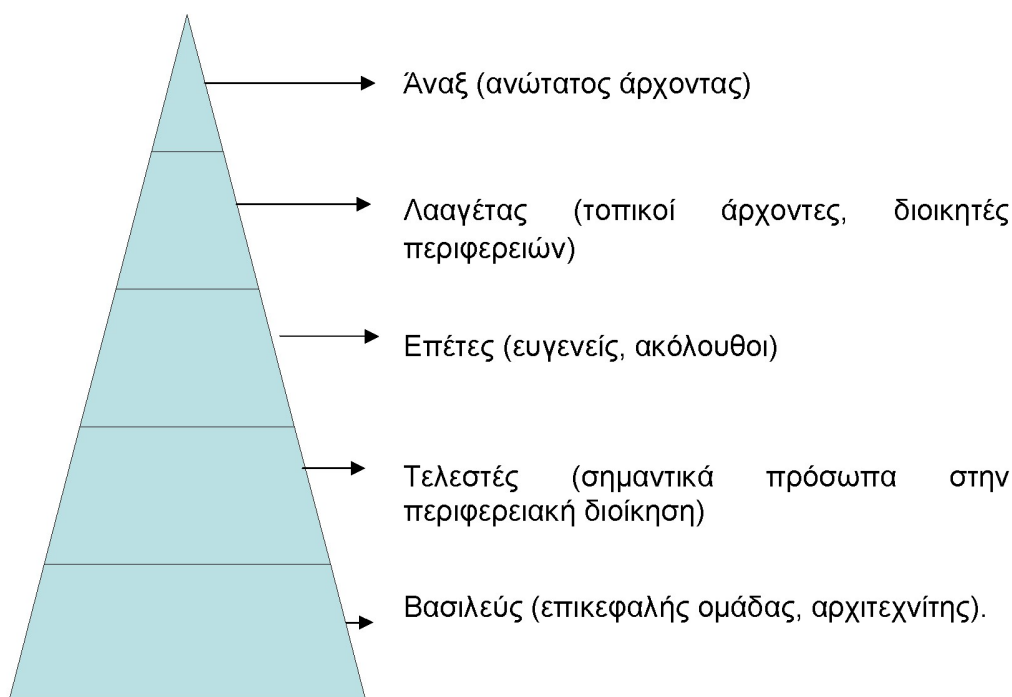
- Εμπορική ανάπτυξη: μετά το 1500 π.Χ. έξοδος Μυκηναίων στο Αιγαίο.
- Μέγαρα οικοδομημένα σε οχυρωμένες ακροπόλεις.

Η κοινωνική οργάνωση

- Μέγαρο: το επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων
 - ο Ηγεμόνας → διαχειριζόταν τον πλούτο της περιοχής που εξουσίαζε
→ είχε πολιτική, στρατιωτική, δικαστική και θρησκευτική εξουσία.
 - ο Ιερείς και στρατός (επαγγελματίες στρατιώτες)
 - ο Έμποροι και ναυτικοί :πολυπληθής ομάδα
 - ο Ειδικευμένοι τεχνίτες (κεραμοουργοί, ξυλουργοί, ναυπηγοί κ.α.)
 - ο Γεωργοί – κτηνοτρόφοι: η πλειονότητα των υπηκόων
 - ο Δούλοι : εργάζονταν για τον ηγεμόνα, τους αξιωματούχους, τους ιερείς και τους απλούς πολίτες.
- Πολιτιστική συνοχή (κοινά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου σε όλο το χώρο εξάπλωσής του).
- Απουσία ενιαίου κράτους- η χώρα ήταν χωρισμένη σε ομοσπονδιακά κράτη.
- Τα επιμέρους μυκηναϊκά κράτη → υποτελή στις Μυκήνες.

Η πολιτική οργάνωση

- Πληροφορίες από τις πινακίδες στο ανάκτορο της Πύλου.

Ερωτήσεις:

1. Ποια τα χαρακτηριστικά της πολιτιστικής συνοχής του μυκηναϊκού κόσμου;
2. Πώς αποδεικνύεται ότι το εμπόριο ήταν για το μυκηναϊκό κόσμο η κύρια πηγή πλούτου;
3. Τι γνωρίζετε για την οικονομία των Μυκηναίων; Πώς επιβεβαιώνεται η οικονομική τους ανάπτυξη;

Άσκηση :

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β.

A	B
1. άνακτας	α. υποτελείς στον άνακτα, τοπικοί άρχοντες, διοικητές περιφερειών
2. λααγέτας	β. ανώτατος άρχοντας, κύριος του ανακτόρου
3. επέτες	γ. σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση
4. τελεστές	δ. οι ακόλουθοι
5. βασιλεύς	ε. ο επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας

9ο Μάθημα

Ο μυκηναϊκός πολιτισμός - συνέχεια

(σελ. 69- 75)

Η εξάπλωση

- Τέλη 15^{ου} αι. π. Χ. οι Μυκηναίοι:
 - ο κυριαρχούν στην Κρήτη και καταλαμβάνουν την Κνωσό
 - ο κυριαρχούν στο Αιγαίο
- 13^{ος} αι. π. Χ. : ίδρυση αποικιών (Κύπρος, Ουγκαρίτ, Αίγυπτος - Παλαιστίνη, Δυτική Μεσόγειος, Εύξεινος Πόντος).

Η παρακμή

- Αρχές 12^{ου} αι. π. Χ
- Αίτια:
 - ο πολεμικές επιδρομές στις χώρες της Εγγύς Ανατολής- απώλεια οικονομικών αγορών της Ανατολής - κλονισμός ανακτόρων
 - ο εσωτερικές διενέξεις και συγκρούσεις

Ο πολιτισμός

- Πολιτιστική συνοχή :
 - ο η κοινή γλώσσα
 - ο οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες
 - ο η ομοιομορφία σε όλες τις πτυχές του υλικού βίου.

Η τέχνη

- Τεχνίτες και καλλιτέχνες στην υπηρεσία των ανακτόρων
- Οχυρωμένες ακροπόλεις με ανάκτορα και ταφικές κατασκευές
- Τα ανάκτορα:
 - ο περιβάλλονταν από ισχυρά τείχη
 - ο πυρήνας ήταν **το μέγαρο**
- Το μέγαρο αποτελείται από τρία μέρη:
 - ο ένα μεγάλο χώρο - επικοινωνία με μεγάλη αυλή
 - ο τον πρόδρομο - προθάλαμο
 - ο το κυρίως μέγαρο: εστία με τέσσερις κίονες που στήριζαν την οροφή
 - ο πολλά διαμερίσματα γύρω από την αυλή

- Ταφικές κατασκευές : θολωτοί τάφοι
 - θάλαμος κτιστός σε σχήμα κυψέλης
 - μακρύς διάδρομος που οδηγεί στην είσοδο
 - τάφος και διάδρομος καλύπτονται από χώμα
- Τοιχογραφίες και αγγειογραφικές παραστάσεις: πολεμικές σκηνές ή σκηνές κυνηγιού

Ερωτήσεις:

4. Σε τι οφείλεται η παρακμή του μυκηναϊκού πολιτισμού;
5. Με ποιους λαούς της Εγγύς Ανατολής είχαν επαφές οι Μυκηναίοι και από ποιες πηγές το γνωρίζουμε;
6. Ποια ήταν τα αίτια της παρακμής του μυκηναϊκού κόσμου;
7. Ποιες διαφορές εντοπίζετε μεταξύ των μινωικών και των μυκηναϊκών ανακτόρων;
8. Να περιγράψετε τους θολωτούς τάφους.

Επαναληπτική άσκηση :

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν με την ένδειξη **Σ** (σωστό) ή **Λ** (λάθος) και να αιτιολογήσετε αυτές που θεωρείτε λανθασμένες.

- α. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός υπήρξε δημιούργημα ελληνικών φύλων.
- β. Τα ελληνικά φύλα παγίωσαν τις εγκαταστάσεις τους στην ηπειρωτική χώρα, αλλά δε δέχτηκαν τις επιδράσεις των άλλων αιγαιακών πολιτισμών και ιδιαίτερα του μινωικού.
- γ. Ο πανελλήνιος χαρακτήρας της τρωικής εκστρατείας είχε συνειδητοποιηθεί από τους Έλληνες ήδη από την αρχαιότητα.
- δ. Οι Μυκηναίοι καλλιτέχνες επηρεάστηκαν από τη μινωική τέχνη και την ανέπτυξαν.
- ε. Το 13^ο αι. π. Χ. οι Μυκηναίοι αποίκησαν συστηματικά την Κύπρο και συνέβαλαν στον εξελληνισμό της.
- στ. Η θέση του Μυκηναίου ηγεμόνα αποδεικνύει την ύπαρξη θεοκρατικής οργάνωσης.
- ζ. Η γραμμική Β' χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
- η. Στη μυκηναϊκή κοινωνία ήταν όλοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι.
- θ. Δεν είναι βέβαιο ότι οι Μυκηναίοι επεκτάθηκαν προς τη δυτική Μεσόγειο.
- ι. Η γλώσσα της Γραμμικής Β' είναι ελληνική.